

Emmeloord, 5 november 2013.

Onderwerp

Groenstructuurplan Nagele

Advies raadscommissie

[Advies]

Aan de raad.

Status: ter besluitvorming

Voorgesteld besluit

1. Het groenstructuurplan Nagele als richtinggevend kader vaststellen zijnde een 'go no-go' product en –moment zoals afgesproken bij de besluitvorming op het projectplan 'Uitvoeringslab Nagele'
2. Het college opdracht geven om dit groenstructuurplan, waaronder de taakstelling voor omvorming van groen, uit te werken en -voeren in samenwerking met de betrokken stakeholders.

Doelstelling

"Nagele neemt vanwege haar opbouw, structuur en (cultuur)historie een bijzondere positie in, in de Noordoostpolder. Doelstelling van het 'Ontwikkelperspectief Nagele' en projectplan 'Uitvoeringslab Nagele' is, het versterken en benutten van de unieke erfenis van... niet om de oorspronkelijke opzet te restaureren, maar om deze te vertalen en om ruimte voor nieuwe ontwikkeling mogelijk te maken. Groen is de landschappelijke drager van Nagele en geeft Nagele structurerende identiteit..."

Daarbij is niet het restaureren van de oorspronkelijke opzet het vertrekpunt, maar een vertaling daarvan vanuit de huidige situatie.

De uitdaging

Het realiseren van een groenstructuurplan dat invulling geeft aan een vernieuwde omgang met erfgoed aangevuld met nieuwe ontwikkelingen. Minder objectgericht, meer ontwikkel- en gebiedsgericht. Behouden en versterken van het groen als onderdeel van het aantrekkelijke woonklimaat van Nagele gaat daarbij samen met behoud door ontwikkeling van de oorspronkelijke opzet. Renovatie en herstel van dit groenontwerp sluit daarbij aan op, en draagt bij aan, de aanwijzing van Nagele in het VER (Visie erfgoed en ruimte) van het RCE als gebied van nationaal cultuurhistorisch belang, dat representatief is voor de wederopbouwperiode (1940-1965).

Een extra uitdaging

Het groenbeheer en -onderhoud in de gemeente kent een forse taakstelling. Voor Nagele geldt een groenbeheerniveau C en aanvullend een bezuiniging van 7000 m² om te vormen groen (van heesters naar eenvoudiger te beheren en onderhouden gras). Dit staat op gespannen voet met de hoge ambitie voor Nagele voor behoud en herstel van het oorspronkelijke groenontwerp. Hier ligt een extra uitdaging om juist door een wisselwerking met onderwijs, bedrijfsleven en het dorp, nieuwe, innovatieve en creatieve oplossingen te vinden die deze schijnbare tegenstelling verenigt en omzet in het gewenste resultaat.

Inleiding

Via het groenstructuurplan willen we Nagele weer laten sprankelen en als representant laten fungeren voor de Wederopbouwperiode in Nederland. Het groen in Nagele moet in al haar facetten uiteindelijk naar het hoogste niveau worden getild.

Cultuurhistorie

Het groene ontwerp voor het dorp Nagele vormt een wezenlijk onderdeel van het totale ontwerp van Nagele. Nagele is daarmee één van de eerste projecten in Nederland geweest waarbij de landschappelijke ontwerpers op gelijkwaardig niveau met stedenbouwers en architecten hebben gewerkt aan een totaalplan. Dit groenontwerp is heden ten dage op onderdelen aangetast en als er niets gebeurt dreigen de oorspronkelijke kwaliteiten te vervagen.

Een neerwaartse spiraal

Nagele is een kwetsbaar monument. Het schoolvoorbeeld van het moderne bouwen blijkt de tand des tijds maar nauwelijks te kunnen doorstaan. Gebrek aan visie, slijtage van gebouwen, een krimpende bevolking en verloedering van de openbare ruimte zorgen voor een neerwaartse spiraal. Het behouden en creëren van een aantrekkelijke woonomgeving en behoud van cultureel erfgoed is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de overheid, bewoners, ondernemers en betrokken organisaties. Een impuls voor het groen kan direct bijdragen aan het keren van het tij. Groen in al haar functies is onmisbaar voor het functioneren van Nagele.

Beide aanleidingen resulteren in het klassieke spanningsveld tussen enerzijds de wens tot behoud en herstel van het originele ontwerp en de bedachte architectuur en anderzijds de behoefte aan ontwikkeling, vernieuwing en ruimte voor individuele vrijheid, zoals die voortkomt uit hedendaagse wensen en gebruik. Dit groenstructuurplan is opgesteld om beiden te verenigen.

Beleidsreferentie

⇒ *Collegeprogramma 1 Fysieke leefomgeving.*

Dit groenstructuurplan heeft meerdere raakvlakken met verschillende onderwerpen uit dit collegeprogramma, en probeert de verschillende daaruit voortkomende opgaven te verenigen.

Herstructurering van de bestaande kernen en wijken. De fysieke en sociale leefbaarheid van een aantal dorpen en wijken staat onder druk. Er moet daarom ingezet worden op herstructurering van de bestaande kernen en wijken om de sociale cohesie te kunnen behouden

Openbare ruimte. De openbare ruimte is het visitekaartje van de gemeente. Een schone, prettige en veilige leefomgeving draagt bij aan goede leefbaarheid. Noordoostpolder is echter een gemeente met een extreem groot oppervlakte waardoor beheer, onderhoud en vernieuwing van de openbare ruimte een kostbare aangelegenheid is. Het grote vraagstuk is: hoe bereiken we voldoende kwaliteit tegen aanvaardbare kosten?

Bewonersparticipatie. Er wordt gestreefd naar participatie vanuit de samenleving; het onlangs vastgestelde beleidsplan voor bewonersparticipatie is leidend. Een manier van werken waarbij de gemeente in een zo vroeg mogelijk stadium burgers, maatschappelijke organisaties, bedrijven en/of andere overheden bij het beleid betreft om in een open wisselwerking met hen te komen tot de voorbereiding, bepaling, uitvoering en/of evaluatie van het beleid.

⇒ *Projectplan 'Uitvoeringslab Nagele 2013-2015'*

In het projectplan 'Uitvoeringslab Nagele', dat in samenwerking met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed is opgesteld, en door u is vastgesteld op 26 maart 2013, is aangegeven op welke wijze de revitalisering van het dorp Nagele uitvoering krijgt.

Het projectplan voorziet in een samenhangende benadering en organisatie van de aanpak van Nagele, om te voorkomen dat de aanpak van de thema's en impulsen geïsoleerd plaatsvindt. De thema's 'Groen', 'Wonen' en 'Voorzieningen' herbergen de grootste instandhoudings- en ontwikkelopgaven voor het erfgoed. Het gaat hier om de hardware van Nagele en deze projecten zullen als eerste uitgevoerd moeten worden zodat Nagele meer (of weer) aantrekkingskracht krijgt. Het opstellen van een groenstructuurplan voor Nagele is als zodanig benoemd.

⇒ *Uitvoering taakstelling omvorming Groenbeleidsplan*

Via het Groenbeleidsplan is het onderhoudsniveau en het kosteneffectief beheer vastgesteld en geldend voor Nagele. Hierin staat voor Nagele 7000 m2 omvormen gepland. Deze omvorming in Nagele was stopgezet met het oog op de ambities voor Nagele, maar kan nu met dit Groenstructuurplan en passend binnen de visie van dit groenstructuurplan alsnog uitgevoerd worden.

⇒ *Relatie BOR*

Begin 2014 wordt het Groenbeleidsplan vervangen door een integraal plan voor de hele openbare ruimte (groen, wegen, water etc), het Beleidsplan openbare ruimte (BOR). Het BOR doet uitspraken over het gewenste onderhoudsniveau van de polder en maakt bewuste keuzes mogelijk over kwaliteit en beschikbare budgetten. Het biedt alle ruimte voor dorpsvisies en geeft tegelijk een kader voor bescherming van algemene belangen.

Het groenstructuurplan Nagele is een ultiem voorbeeld waarin de wensen vanuit het dorp (Dorpsvisie), de Visie Erfgoed en Ruimte en de uitvoeringskaders van de gemeente, vertaalt zijn naar een uitvoerbaar plan dat bijdraagt aan een revitalisering van het dorp.

Argumenten

1.1. Dit is één van de opdrachten uit het projectplan 'Uitvoeringslab Nagele' en afspraken gemaakt met u in de besluitvorming op het projectplan.,

Het opstellen van een groenstructuurplan is als één van de resultaten benoemd binnen het thema groen. En het groenstructuurplan geeft inhoud aan veel van de andere genoemde resultaten binnen dit thema.

Verder is met u afgesproken bij de besluitvorming over het projectplan dat bij de uitvoering per impuls een go no-go moment wordt ingebouwd. Op die manier kunt u aan de hand van zo'n tussenresultaat besluiten of er wel of niet verder wordt gegaan.

1.2. Dit groenstructuurplan geeft het gewenste (toekomstige) eindbeeld voor instandhouding en opwaarderen van het groen van Nagele.

Nagele is een kwetsbaar monument. Gebrek aan visie, slijtage van gebouwen, een krimpende bevolking en verloedering van de openbare ruimte zorgen voor een neerwaartse spiraal. Een impuls voor het groen kan direct bijdragen aan het keren van het tij. Groen in al haar functies is onmisbaar voor het functioneren van het dorp. Dit groenstructuurplan biedt houvast. Het geeft een visie op het gewenste eindbeeld en is daarmee een handvat voor uitvoering, opwaardering, instandhouding en beheer van het groen. Dit maakt het bovendien tastbaar voor bewoners.

1.3. Dit groenstructuurplan draagt bij aan de revitalisering van Nagele

Het groenstructuurplan verenigt de doestellingen uit de VER, de Dorpsvisie en het projectplan 'Uitvoeringslab Nagele'. De wijze van totstandkoming met de

verschillende vertegenwoordigingen (o.a. Groenbrigade, museum Nagele en Dorpsbelang) van het dorp alsook alle betrokken andere belanghebbenden vergroot het draagvlak voor uitvoering. De uitvoering ervan draagt bij aan de herkenbaarheid en identiteit van het dorp. samen met het oppakken van de andere thema's kan dat leiden tot een vernieuwing van Nagele, dat op zijn beurt aantrekkingskracht uitoefend op mogelijke nieuwe bewoners, bezoekers en investeerders etc.

- 2.1. *Het college is bevoegd dit groenstructuurplan uit te voeren, en met de uitvoering wordt de taakstelling voor omvormen gerealiseerd.*

Via het Groenbeleidsplan is het onderhoudsniveau en het kosteneffectief beheer vastgesteld en geldend voor Nagele. Hierin staat voor Nagele 7000 m2 omvormen gepland. Deze omvorming in Nagele was stopgezet met het oog op de ambities voor Nagele, maar kan nu met dit Groenstructuurplan en passend binnen de visie van dit groenstructuurplan alsnog uitgevoerd worden.

Wat de kosten verder betreft is het belangrijk om een onderscheid te maken in investeringskosten (eenmalig) en onderhoudskosten (jaarlijks terugkerend). Enerzijds is er budget vanuit het projectplan 'Uitvoeringslab Nagele' voor herstel en revitalisering van Nagele en daarin speelt het groen een belangrijke rol. Anderzijds heeft de gemeente vanuit het Groenbeleidsplan (voor alle dorpen) een bezuinigingstaak. Dit houdt in dat op het bestaande onderhoudsbudget 10% besparing gevonden moet worden. Dat betekent dat, naast de investeringskosten, ook de consequenties op de onderhoudskosten meegewogen moeten worden in de verdere uitwerking van dit Groenstructuurplan. Het groenstructuurplan laat zien dat dit mogelijk is; en de groenstructuur van Nagele herstellen en opwaarderen en tevens voldoen aan de taakstelling.

- 2.2. *Een gezamenlijke uitwerking vergroot het draagvlak voor uitvoering.*

Zoals gezegd heeft de wijze van totstandkoming met de verschillende vertegenwoordigingen van het dorp (o.a. Groenbrigade, museum Nagele en Dorpsbelang) alsook alle betrokken andere belanghebbenden het draagvlak voor uitvoering vergroot. Ook de verdere uitwerking (bijv. de prioritering van ingrepen) vraagt om goede communicatie met alle betrokken stakeholders.

Kanttekeningen

1. *Ingrijpen in de groenstructuur vraagt om (zorgvuldige) communicatie en afstemming, maar is niet zonder kritiek*

Het uitvoeren van dit groenstructuurplan is complex en herbergt een aantal forse ingrepen. Dit levert ongetwijfeld kritiek op omdat het ingrijpt op de directe woonomgeving van de bewoners. Het gaat hier echter om ingrepen die noodzakelijk zijn om de structuur en daarmee identiteit van Nagele op de lange termijn veilig te stellen. *(In dat verband trekken wij in de uitleg hierover vaak de vergelijking naar het wonen; wanneer een bewoner in Nagele een punt dak op zijn woning wil realiseren is dat begrijpelijkerwijs ook niet toegestaan).* De aanpak van het 'casco', beplantingstypen 1 en 2 staan daarmee buiten kijf.

Op het schaalniveau van het dorp wordt hierover zorgvuldig gecommuniceerd met dorpsbelang en de groenbrigade. Op het niveau van de hoven zal naast Dorpsbelang ook gecommuniceerd worden met de bewoners van het hof zelf.

Over de taakstelling, het omvormen zal via dorpsbelang gecommuniceerd worden zoals dat elders in de Noordoostpolder ook plaatsvindt.

No. 14505-5

Planning/uitvoering

De uitvoering start in 2014. In overleg met Dorpsbelang wordt bepaald onderdelen eerst opgepakt worden en welke later.

Bijlagen

- Groenstructuurplan.
- Plankaart.

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

Portefeuillehouder : W.R. Ruifrok

Steller : dhr. A.D. van den Berg; 32 97; a.vandenberg@noordoostpolder.nl

